

Zeldzame albino haas gespot

In Noord-Groningen is een albino haas gespot. Dit geheel witte dier is een zeldzaamheid in de natuur. De albino haas werd zondagavond 5 juli ontdekt en gefotografeerd door vogelfotograaf Mark Schuurman uit Sauwerd (provincie Groningen). Het dier bevond zich in een suikerbietenveld op het plateland in Noord-Groningen. Hazendeskundige van de Zoogdierverseniging Jasja Dekker is enthousiast over de bijzondere waarneming: 'Albino ratten en konijnen kent iedereen. Merels met een gedeeltelijk wit verenkleed zijn onder vogelaars goed bekend. Maar een wild zoogdier dat geheel wit is, is zeer zeldzaam. Een witte haas op de foto zetten, is extra bijzonder: van albino hazen zijn uit heel Europa slechts enkele gevallen beschreven.'

Albinisme wordt veroorzaakt door een mutatie in de genen, waardoor het dier geen kleurstoffen meer aanmaakt: als gevolg zijn de haren, ogen en huid wit.

Foto Mark Schuurman

Haas verjaagt kraai

In het weidevogelreservaat 'De Bol' op Texel zag ik op 30 maart van dit jaar een haas die ruim twintig minuten probeerde een zwarte kraai uit een weiland te jagen.

Hugh Jansman

Een dag later nam ik hetzelfde waar bij de polder 'Waal en Burg', ook op Texel. Aangezien de gebieden zo'n vijf kilometer van elkaar liggen, moet het om twee verschillende hazen zijn gegaan. In beide gevallen werd maar één haas en één zwarte kraai op de betreffende percelen waargenomen. Wel was er in beide gevallen verderop een tweede kraai actief, maar die hadden geen interesse in de percelen met de hazen.

Telkens als de kraai in het weiland landde, sprintte de haas er naar toe om hem weer op te jagen. Als de kraai op een rasterpaaltje ging zitten was er even een pauze, maar zodra de kraai weer in het perceel probeerde neer te strijken, werd de sprint weer ingezet. Helaas kon niet worden vastgesteld of er jonge haasjes in het perceel lagen, maar het leek me waarschijnlijk dat dit de reden was waarom de haas dit verjaaggedrag vertoonde.

Deze waarneming legde ik voor aan collega en hazenkenner Sim Broekhuizen, die het onderstaande commentaar op dit onderwerp gaf:

"Het nazitten van kraaien door een haas is vaker waargenomen. Het wordt in het algemeen in verband gebracht met het beschermen van jongen. Bij de beschrijvingen die ik er van las, zou de

tussenkomst van de haas een reactie zijn op het horen van een angstkreet - het zogenaamde 'klagen' - van het jong. Normaal gesproken blijven jongen bij onraad roerloos liggen en gaan ze pas klagen als ze daadwerkelijk worden gepakt of, zoals meestal in het geval van kraaien, gepikt. Eberhard Schneider (1978) verwijst naar Ogniew (1956), die verhaalt van Russische jagers, die door het nadoen van het geklaag van een jonge haas de beide ouders naar zich toe konden lokken die het 'jong' te hulp snelden. Het zou er op wijzen dat niet alleen het vrouwtje (moerhaas) haar jongen tracht te verdedigen, maar dat ook de vader (rammelaar) te hulp zou schieten bij het verdedigen van zijn kroost.

Fritz Koenen (1956) haalt een verslag aan van de hondkenner A. Combe die in de tijd dat hij in een gevangenenkamp zat, waarnam hoe dicht bij de prikkeldraadaf-rastering een jong haasje door twee kraaien te pakken werd genomen. Al na de eerste klaagtoon van het jong kwam de moeder uit een naastliggende akker aangerend en stortte zich op beide kraaien. Het werd een strijd van een half uur, die ze tenslotte won doordat de kraaien verdwenen. Maar ze kwamen nog een week lang

iedere dag terug om het veld af te zoeken, waarbij ze ook iedere keer weer één van de beide jonge hazen vonden, die dan gelijk werd aangevallen. Maar de moeder was steeds weer tijdig aanwezig om de aanvallen af te slaan. Bij het opspringen - soms wel een meter hoog - raakte ze soms een kraai, waarbij de veren in het rond vlogen. Combe schatte de leeftijd van de jongen op zes weken. Dat deed Koenen vermoeden dat het hier niet de moeder van de jonge hazen was die de kraaien probeerde te verdrijven. Na een goede maand stopt de moeder met het zogen van de jongen en als de jongen zes weken oud zijn staat bij de moeder de geboorte van de volgende worp op het programma. Na het ophouden van het zogen zou de moederhaas niet meer naar haar jongen omkijken. Maar er kan een andere moederhaas in het spel zijn, die wel zogende jongen in de buurt heeft liggen. Verdedigingsgedrag zou volgens Koenen optreden bij elke moederhaas die jongen zoogt, ongeacht of het om de verdediging van haar eigen jongen gaat of dat het jongen van een andere moederhaas betreft. Bij ons onderzoek naar het zooggedrag bij hazen (Broekhuizen & Maaskamp 1980) konden we vaststellen dat moederhazen overdag soms een aantal weilanden ver-

Foto Hugh Jansman

derop zaten dan het weiland waarop de jongen zich schuil hielden en er nauwelijks zicht op konden hebben. Samen met Frans Maaskamp heb ik ook wel eens het klaaggeluid van een jong haasje opgenomen en vanuit een auto in het veld afgespeeld. Inderdaad kwamen daar verschillende hazen op af, maar we waren toen niet in staat onderscheid te maken tussen mannetjes en vrouwtjes, al dan niet zogend. De luidspreker werd niet aangevallen en we konden dus ook niet zeggen of de hazen een jong kwamen verdedigen of dat het louter nieuwsgierigheid was dat hen naar ons toe dreef. We hebben wel vaker gezien dat hazen naar roofdieren toegaan om ze vanaf een veilige afstand waar te nemen, zolang het duidelijk is dat die het niet op hen gemunt heb-

ben. Anderzijds waren er ook hazen die bij het afspeelen van het geklaag zich snel verwijderden, zoals ook Schneider (1978) had waargenomen." Helaas is niet bekend wat er aan de hier gefotografeerde verjaging vooraf is gegaan. Was er een jong dat aangevallen was en had dat jong dan wel of niet een klaaggeluid uitgestoten? Klaaggeluiden lokken niet alleen volwassen hazen, maar ook roofdieren als vossen en hermelijnen. Jonge haasjes moeten dus selectief zijn met het klagen. Of doen ze het alleen als de nood al onafwendbaar is? Net als hier roept een waargenomen gedrag vaak meer vragen op dan het duidelijk maakt. Maar gelukkig reikt het soms ook een antwoord aan op een openstaande vraag. Wie meer informatie heeft

over het klaarblijkelijke wegjaaggedrag van hazen, meld het!

Hugh Jansman, hugh.jansman@wur.nl

Verder lezen?

- Broekhuizen, S. & F. Maaskamp 1980. Behaviour of does and leverets of the European hare (*Lepus europaeus*) whilst nursing. *Journal of Zoology*, London 191: 487-501.
- Koenen, F. 1956. Der Feldhase. Die Neue Brehm-Bücherei, Heft 169. A. Ziemens Verlag, Wittenberg Lutherstadt.
- Ogniew, S.L. 1959. Säugetiere und ihre Welt. Dtsch. Übers. Des Orig. v. (1951). Berlin.
- Schneider, E. 1978. Der Feldhase Biologie, Verhalten und Jagd. BLV Verlagsgesellschaft, München.

Kort nieuws

Nieuws van de Zoogdierverseniging (Nederland) en van de Zoogdierenwerkgroep en de Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt (Vlaanderen).

NEDERLAND

Black spot beverslachtoffers

Met ten minste vijf slachtoffers onder de bevers dit jaar (en nog eens vijf in de voorgaande jaren) op dezelfde plek in Limburg, is voor de Zoogdierverseniging de maat vol. De gemeente Maasgouw zou mee moeten gaan werken aan maatregelen om deze grootste black spot voor bevers van Nederland aan te pakken.

Incidenteel worden in Nederland bevers aangereden (zelden meer dan twee), maar in de gemeente Maasgouw ligt een locatie waar het afgelopen jaar al vijf bevers zijn verongelukt. Het gaat om het Leerkeven De dieren steken hier over om vanuit het Leerkeven in de Boschmolenplas of de Maas te komen en omgekeerd. Bij het Leerkeven zijn in-

middels minimaal tien bevers verongelukt. Daarmee vormt het een negatieve uitzondering op de regel.

Het probleem is op te lossen door maatregelen als een duiker (faunabuis) onder de weg in combinatie met het aanbrennen van kleinwildraaster aan weerszijden van de weg. Ook snelheidsremmende maatregelen kunnen een oplossing zijn. Vanuit het lopende beverproject is er voor dergelijke ontsnipperingsmaatregelen een budget beschikbaar onder voorwaarde dat het voor eind 2009 gerealiseerd wordt.

TV-tuinman ambassadeur Jaar van de Egel

Lodewijk Hoekstra, tuinman van het RTL programma Eigen Huis en Tuin is ambassadeur geworden van het Jaar van de Egel. De best bekeken tuinman

van Nederland sprak bijvoorbeeld een radiospotje in en gaf tuintips. Zijn motivatie om ja te zeggen: "Egels zijn fantastische dieren die thuishoren in onze natuur, maar zeker ook in onze tuinen.